

1. ชื่อผลงาน / โครงการพัฒนา CQI

1.1 ชื่อภาษาไทย บัญชีครัวเรือนของครอบครัวเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

1.2 ชื่อภาษาอังกฤษ Home accounting for intellectual disabled children ' s family

2. ชื่อหน่วยงาน / ทีม ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการราชนานุกูล ม่วงแค

3. ปีที่ดำเนินการ ปีงบประมาณ 2559

4. คำสำคัญ : บัญชีครัวเรือน ครอบครัวเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

5. เป้าหมาย : ครอบครัวเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ศูนย์ม่วงแค ทำบัญชีครัวเรือน 100 %

6. ปัญหาและสาเหตุ

ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการราชนานุกูล ม่วงแค ให้บริการส่งเสริมพัฒนาการและฝึกทักษะในการดำรงชีวิตประจำวันแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอายุ 3-12 ปี รวมทั้งพัฒนาศักยภาพผู้ปกครองในการดูแลเด็ก การที่ครอบครัวจะสามารถดูแลเด็กให้ได้ดีตัวผู้ดูแลจะต้องมีความพร้อมในการที่จะดูแลทั้งในเรื่องของทรัพยากร ที่ใช้ในการดูแล ความรู้ ความเข้าใจ แหล่งสนับสนุนทางสังคม สภาพร่างกาย และสุขภาพจิตของผู้ดูแล ซึ่งหากผู้ดูแลไม่ได้รับการตอบสนองดังกล่าว พฤติกรรมการดูแลเด็กก็จะออกมาในรูปแบบการดูแลที่ไม่เหมาะสม เช่น การปล่อยปละ ละเลย การส่งเสริมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้กับเด็ก การดูแลแบบความรักความเข้าใจก็จะไม่เกิด และเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมความสามารถเต็มตามศักยภาพ

จากการทำกลุ่มผู้ปกครองเดือนละครั้ง ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม 2559 เป็นจำนวน 3 ครั้ง พบว่าหลายครอบครัวมีปัญหาเศรษฐกิจ ทั้งต้องเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง เป็นแม่บ้านและไม่มีงานประจำ ทางศูนย์ฯจึงได้ดำเนินการให้ผู้ปกครองจัดทำบัญชีครัวเรือน บัญชีครัวเรือน (home accounting) เป็นการนำการบัญชีมาประยุกต์เพื่อเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็นบัญชีที่ใช้สำหรับบันทึกรายได้และรายจ่าย รายได้ และรายจ่ายที่บันทึกอาจเป็นรายได้และรายจ่ายส่วนบุคคล หรือรายได้และรายจ่ายที่เป็นต้นทุนในการผลิตของธุรกิจขนาดย่อม เพื่อที่จะทำให้ผู้ประกอบการทราบถึงผลกำไรหรือขาดทุนจากการประกอบธุรกิจนั้น โดยข้อมูลรายได้และรายจ่ายที่ได้จากการบันทึกจะถูกวิเคราะห์เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป (ภัทรา เรื่องสินภิญญา , 2555)

ศูนย์ฯ ม่วงแค จึงได้จัดกิจกรรมการทำบัญชีครัวเรือน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงิน แล้วนำมาบันทึก จัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ แล้วจัดทำเป็นรายงานทางการเงินต่างๆ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานและตัดสินใจด้านการเงินของครอบครัวต่อไป

ทำกิจกรรม ตารางจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

หัวข้อปัญหา	ความเป็นไปได้				ความรุนแรง				ความถี่				รวมผลคูณ
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
1 การประยุกต์ใช้ร่อง กะละมังสำหรับการล้างแก้ว น้ำ-ถ้วยชาม และชั๊กผ้า				3		3				1	1	1	
				12		6				2	3	4	27
2 การประดิษฐ์เครื่องหอม จากสมุนไพรด้วยตนเอง		1	1	1		3			1	1	1		
		2	3	4		6			1	2	3		21
3 บัญชีครัวเรือน เพื่อ ครอบครัวเล็กๆ				3		3						3	
				12		6						12	30

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อให้ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการทำบัญชีครัวเรือน
- 2 เพื่อให้ผู้ปกครองฯ จัดทำบัญชี รายรับ รายจ่าย ของครอบครัว
- 3 เพื่อให้ผู้ปกครองฯ วิเคราะห์ และวางแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัวอย่างรอบคอบ
- 5 เพื่อให้ผู้ปกครองฯ เกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ทำกลุ่มผู้ปกครองสำรวจ / แลกเปลี่ยน สถานการณ์ทางการเงินของครอบครัว จำนวน 7 ครอบครัว
2. ให้ความรู้ การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย และบัญชีครัวเรือน
3. ให้ผู้ปกครองฯ บันทึกรายรับ รายจ่าย ของครอบครัวตัวเองทุกวัน เป็นระยะเวลา 2 เดือน นำมาวิเคราะห์ และวางแผนการจัดการทางการเงินของครอบครัว
4. ติดตามการทำบัญชีครัวเรือน

7 การวัดผลและการเปลี่ยนแปลง

7.1 การวัดผลในเรื่องทักษะการทำบัญชีรายรับรายจ่าย

ตาราง สาเหตุของการเกิดปัญหาและแผนการแก้ไข

ประเด็นปัญหา	สาเหตุ/ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
- ผู้ปกครองฯ ขาดความตระหนักในการใช้จ่ายเงิน	- ไม่เคยทำบัญชีครัวเรือน
- ผู้ปกครองฯ ขาดการบริหารจัดการทางการเงินอย่างเป็นระบบ	- ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน - ผู้ปกครอง ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการทำบัญชีครัวเรือน - ผู้ปกครองไม่เข้าใจการวางแผน วิเคราะห์ทางการเงิน - ผู้ปกครองคิดว่า การออมทรัพย์คือการเก็บเงินที่เหลือจากการใช้จ่าย จึงไม่มีเหลือให้เก็บ
- ผู้ปกครองฯ ไม่เห็นความสำคัญของการออมทรัพย์	- ไม่มีความรู้ - ไม่เข้าใจ ขั้นตอนการทำบัญชีออมทรัพย์ - ผู้ปกครองไม่เคยคิดถึงอนาคต

7.2 วิธีการที่เลือกนำมาแก้ปัญหาทำอย่างไร

ประเด็นปัญหา	วิธีการแก้ไข	ระยะเวลาดำเนินการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ตัวชี้วัดผลลัพธ์
- ผู้ปกครองขาดความตระหนักในการใช้จ่ายเงิน	-ทำกิจกรรมกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน -ให้ความรู้ อธิบาย	เมย.-พค 59	- ผู้ปกครองทำบัญชีครัวเรือนได้เอง - ผู้ปกครอง มีการออมทรัพย์	-มีบัญชีครัวเรือนรายบุคคล จำนวน 7 ครอบครัว คิดเป็น 100 %
- ผู้ปกครองขาดการบริหารจัดการทางการเงินอย่างเป็นระบบ	หลักการทำบัญชีครัวเรือน -ฝึกปฏิบัติทบทวนหลักการทำบัญชีครัวเรือน รายบุคคล -วิเคราะห์และวางแผนการจัดการทางการเงิน ของครอบครัว			-มีรายได้มากกว่ารายจ่าย จำนวน 5 ครอบครัว คิดเป็น 71.43 %

- ผู้ปกครองไม่เห็น ความสำคัญของการ ออมทรัพย์				- มีการออมเงินก่อน การใช้จ่าย
--	--	--	--	----------------------------------

ผลการดำเนินงาน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของครอบครัวเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา
หลังจัดทำบัญชีครัวเรือนสามารถมีเงินออมคือ

1. ผู้ปกครองเด็กฯ หารายได้เสริม จำนวน 2 ครอบครัว
2. ผู้ปกครองเด็กฯ ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น ซื้อขนมขบเคี้ยว น้ำอัดลม จำนวน 2
ครอบครัว
3. ผู้ปกครองเด็กฯ ลดรายจ่ายจากค่าเดินทาง เช่น ลดการนั่งมอเตอร์ไซค์และแท็กซี่
จำนวน 1 ครอบครัว
4. ครอบครัวมีฐานอยู่ก่อน

ครอบครัวที่ไม่มีเงินเหลือออม เนื่องจาก

1. ครอบครัวเด็กฯ ไม่มีรายได้ประจำ รายได้ไม่แน่นอน เข้าบ้านอยู่กับลูกตามลำพัง
2. ครอบครัวเด็กฯ มีหนี้สินเก่าผูกพัน เพิ่งได้งานทำ และเป็นผู้ป่วยจิตเวช

โอกาสพัฒนา

ผู้ปกครองเด็กฯ สามารถนำเงินออมไปใช้ในเรื่องที่เป็นต่อไป

8. บทเรียนที่ได้รับ

- 1.หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับครอบครัวเด็กที่มีความ
บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จากการปฏิบัติได้จริง
2. ครอบครัวเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา พัฒนาศักยภาพตัวเองใน
การเพิ่มรายได้จากการประกอบอาชีพ , ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น , มีเงินเก็บออม

9. การติดต่อกับทีมงาน นางสาวเสาวลักษณ์ ช่างสมบูรณ์ ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการราชนานุกูล ม่วงแค เลขที่ 1 ซอย
วัดม่วงแค ถนนเจริญกรุง 34 กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0-2234-0456 c_saovaluck@hotmail.com

10. คณะทีมงาน

1. นางสาวเสาวลักษณ์ ช่างสมบูรณ์	หัวหน้าทีม
2. นางสาว เตชะมีนา	สมาชิก
3. นางสาวสุนีย์ เฟ็งจันทร์	สมาชิก

หมายเหตุ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำบัญชีครัวเรือน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การแยกประเภทของรายได้ และค่าใช้จ่าย แต่ละประเภทออกมา โดยใช้สมุดบัญชีที่มีขายตามร้านทั่วไป หรือหาสมุดมาตีเส้น แบ่งออกเป็นแถวในแนวดิ่งและแนวนอน เพื่อจดรายการ
2. กำหนดรหัสประเภทของรายได้ และ ค่าใช้จ่าย เพื่อใช้สรุปประเภทของค่าใช้จ่าย
3. เริ่มจากยอดเงินสดยกมา หรือ เงินทุนตั้งต้น แล้ว บวก ด้วยรายได้ หัก ด้วยค่าใช้จ่าย และแสดงยอดคงเหลือไว้
4. นำรายการที่เป็นบัญชีประเภทเดียวกัน รวมยอดเข้าด้วยกัน แล้ว แยกไปสรุปไว้ต่างหาก โดยสรุปยอดเป็นรายวัน รายสัปดาห์ และรายเดือน

การวิเคราะห์บัญชีครัวเรือน

ให้นำบัญชีครัวเรือนที่ผ่านมาในระยะเวลา 1 เดือน มาพิจารณาดูว่า รายรับ-รายจ่าย มีความสมดุลกันหรือไม่ รับมากกว่าจ่ายหรือจ่ายมากกว่ารับ โดยเฉพาะครอบครัวที่มีปัญหาเรื่องหนี้สิน รายจ่ายมักจะมากกว่ารายรับ จึงต้องให้ความสำคัญในการพิจารณารายจ่ายให้ดีกว่า พอลจะมีรายการไหนที่พอจะลดหรือตัดออกได้(รายการที่ฟุ่มเฟือย) ก็ให้หาทางปรับลดหรือตัดรายการรายจ่ายเหล่านี้ออกไป

วิธีการบันทึกบัญชีครัวเรือน

- เขียนชื่อ สกุล ที่อยู่ให้ครบ
- บันทึกทุกช่อง ตามความเป็นจริง ว่า “รับเงิน” หรือ “จ่ายเงิน”
- รายจ่ายประจำเช่นค่ากับข้าว บันทึกรวมๆกันเดือนละครั้งเดียวก็ได้
- ทุกสิ้นเดือนให้รวมช่องรายรับ ช่องรายจ่าย แล้วมาหักลบกัน (ควรตรวจ ดูให้แน่ใจว่าลงรายการได้ถูกต้องทั้งรายรับและจ่าย)
- นำตัวเลขที่ได้แต่ละเดือนไปสรุปไว้ด้านหลัง แยกเป็นรายเดือน โดยแยกรายรับและรายจ่ายออกคนละช่อง ในช่องหมายเหตุควรลงผลต่างไว้

- ข้อสำคัญ ต้องแยกให้ได้ว่ารายการใดคือการ “รับเงิน” หรือการ “จ่ายเงิน”
- เมื่อเกิดรายการขึ้น ขอให้บันทึกรายการดังกล่าวลงบัญชี ตามความเป็นจริง ว่า “รับเงิน” หรือ “จ่ายเงิน”
- พิจารณาอย่างถ่องแท้ดูว่า รายจ่าย ใด จำเป็น หรือ ฟุ่มเฟือย
- นำรายจ่าย “ฟุ่มเฟือย” ไปสู่กิจกรรม “ลด ละ เลิก” ในครอบครัว เพื่อให้สมาชิกทุกคนในครอบครัว ทำได้สามารถ

๑) รู้รายได้ รู้รายจ่าย รู้กำไร รู้ขาดทุน

๒) มีนิสัยการใช้จ่ายเฉพาะที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ รู้จักเก็บออมเงินไว้ใช้จ่ายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักในการทำบัญชีครัวเรือน แยกให้ได้ว่า อะไรเป็น รายรับ อะไรเป็น รายจ่าย

ตัวอย่างรายรับครัวเรือน

1. ขายกระดาษ/ ขวดกระเบื้อง จากการแยกขยะ
2. ค่าจ้างการทำงานหรือให้บริการ
3. เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น
4. เงินสงเคราะห์และสวัสดิการต่างๆ
5. รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้/ดอกเบี้ยธนาคารฯ
6. รายได้จากการเสียโชค
7. เงินที่ได้รับจากการกู้ยืม
8. เงินที่สามี /ญาติพี่น้อง ส่งมาให้
9. เงินที่ผู้อื่นช่วยงานต่างๆ
10. เงิน/ลาภลอยที่มีคนนำมาให้เป็นกรณีพิเศษ

ตัวอย่างรายจ่ายครัวเรือน

หมวดที่ 1 : ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ

1. ค่าจ้างแรงงาน

2. ค่าเช่า/ซื้อวัสดุอุปกรณ์ หรือลงทุนเครื่องมือ ฯ
3. ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ ฯ
4. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงพาหนะ เดินทาง/ประกอบอาชีพ
5. ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรืออินทรีย์ ฯ
6. ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช
7. เงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ
8. ซื้อสินค้ามาจำหน่าย

หมวดที่ 2 : ค่าอาหาร

1. ข้าวสารทุกชนิด
2. เนื้อสัตว์บก สัตว์น้ำ แมลง และสัตว์อื่นๆ ที่ใช้เป็นอาหาร
3. ผักสด และผลไม้สดต่างๆ รวมทั้งพริก หัวหอม กระเทียมฯ
4. ไข่สด เช่น ไข่เป็ด ไข่ไก่ ไข่นกกระทา ฯ
5. เครื่องเทศ เช่น พริกไทย กานพลู ขมิ้น ฯ
6. อาหารแห้ง อาหารกระป๋อง อาหารหมักดอง อาหารสำเร็จรูป ฯ
7. อาหารสำเร็จที่ซื้อจากร้าน เช่น ข้าวผัด ก๋วยเตี๋ยว ขนมหวาน ฯ
8. น้ำดื่มสะอาด เช่นน้ำแร่ น้ำโพลาลิส ฯ
9. น้ำอัดลม ชา กาแฟ เครื่องดื่มเกลือแร่ ฯ
10. นมทุกชนิด โอวัลติน ไมโล โกโก้ น้ำผลไม้
11. ขนมขบเคี้ยว ขนมกรุบกรอบ ลูกอม
12. ค่าขนมที่ให้เด็กไปโรงเรียนรายวัน /รายเดือน
13. เหล้า เบียร์ ยาตอง
14. ค่าเชื้อเพลิงในการหุงต้ม เช่น แก๊ส ถ่าน ฟืน ฯลฯ

หมวดที่ 3 : ยา - สุขภาพอนามัย

1. ยาแก้ปวด

2. ยารักษาโรคอื่นๆ
- 3 ยาหรืออุปกรณ์คุมกำเนิด
- 4 ค่ารักษาพยาบาลทั้งที่สถานื่อนามัย โรงพยาบาล และคลินิก
5. ยาสูบ บุหรี่ ยานัตถ์ ฯลฯ
6. จ่ายเบี้ยประกันชีวิต เบี้ยประกันสุขภาพ และเบี้ยประกันภัย

หมวดที่ 4 : เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ

1. เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องนอน
2. ค่าใช้จ่ายในการเสริมสวย เช่น ตัดผม ดัดผม ย้อมผม เครื่องสำอาง ฯ

หมวดที่ 5 : ที่อยู่อาศัย

1. เงินสด เงินดาวน์ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อ/เช่าที่ดิน ฯ
2. ซ่อมแซม ต่อเติมหรือปลูกบ้าน หรือปรับปรุงบริเวณบ้าน/ที่ดิน
3. เงินสด เงินดาวน์ และเงินผ่อน เพื่อซื้อ/ซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน ฯ
4. ของใช้ประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน ของเด็กเล่น ฯ
5. ค่าไฟฟ้า
6. ค่าน้ำประปา
7. ค่าโทรศัพท์ทั้งครัวเรือน รายเดือน/ค่าบัตรเติมโทรศัพท์
8. ค่าหนังสือพิมพ์ หนังสือ นิตยสาร
9. ค่าภาษีต่างๆ เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ที่ดิน ภาษี ร้านค้า ฯ

หมวดที่ 6 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

1. ฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้
2. จ่ายดอกเบี้ย และเพื่อใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม เงินเช่า
3. เงินทำบุญ หรือบริจาค
4. เงินช่วยงานหรือเงินใส่ซอง เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานบวช ฯ

5. ค่าใช้จ่ายในการจัดงานแต่งงาน/งานศพ บวชนาค ขึ้นบ้านใหม่ ฯ
6. จ่ายพักผ่อนหย่อนใจ เช่น ค่าแผ่นซีดี ค่าตัวดูหนัง ดนตรี ฯ
7. ซื้อสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข นก ปลา ฯ หรือไม้ดอกไม้ประดับ
8. เงินเดือนหรือเงินที่ส่งไปช่วยเหลือญาติในครอบครัวที่อยู่อื่น
9. เงินเสียไปโดยไม่เต็มใจ เช่น ทำเงินหาย ถูกลักขโมย ถูกปรับ ฯ
10. เงินที่จ่ายเพื่อการเสี่ยงโชค เช่น ซื้อหวย ล็อตเตอรี่ สลากกินแบ่ง ฯ
11. เงินเลี้ยงดวงในรูปแบบต่างๆ

หมวดที่ 7 : ค่าใช้จ่ายในการศึกษา

1. ค่าเทอม ค่าเรียนพิเศษ ค่ากิจกรรมพิเศษ
2. ค่าอุปกรณ์การเรียน เช่น เครื่องเขียน สมุด หนังสือเรียน กระเป๋า ฯ
3. ค่าชุดนักเรียน ชุดพละ ชุดลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ฯ